

אוניברסיטת חיפה

אודיטוריום הכט

בית הספר לאמנויות

החוג למוסיקה

הקונצרט השלישי במסגרת

סדרת הקונצרטים האוניברסיטאית תשע"ד (2013/14)

יום א', 22 בדצמבר 2013, בשעה 14:15, באודיטוריום הכט

שלישיית טיאהאם

אני שנארך, כינור
מיכל שמידט, צ'לו
שרה טל, פסנתר

בתכנית:

לודוויג ון בטהובן: שלישיית פסנתר בדו מינור, אופ' 1 מס' 3 (1795)

ארי בן-שבתאי: *Aimez-vous Brahms?* לכינור, לצ'לו ולפסנתר (2007/11)

יוהנס בראמס: שלישיית פסנתר מס' 1 בסי מז'ור, אופ' 8 (1854; גרסה מתוקנת 1889)

משך הקונצרט כשעה ורבע

Allegro con brio	i
Andante cantabile con variazioni	ii
Menuetto, quasi allegro	iii
Finale, prestissimo	iv

אופוס 1 של בטהובן הוא שלוש שלישיות פסנתר שראו אור ב-1795 והוקדשו לנסיך קרל ליכנבסקי. הנסיך אירח את בטהובן בביתו והציע לו תמיכה מתמשכת. ביצוע הבכורה נערך בביתו של הנסיך, בנוכחות היידן. לפי עדות מסוימת, היידן המליץ שלא לפרסם את השלישייה בדו מינור מחשש שלא תובן על ידי הקהל הרחב.

השלישייה מתאפיינת בניגודים דינאמיים חריפים (למשל, דגשים פתאומיים על פעמות חלשות, בפרק הראשון) ובחדשנות הרמונית (למשל, במעבר האנהרמוני לפיתוח, ובערעור של היציבות ההרמונית עמוק לתוך הרפריזה של הפרק הראשון). הניגודים הדינאמיים, המתיחה הטונאלית ובנייתו של מומנטום מעצבים דרמה טונאלית רחבת היקף. הפרק השני הוא נושא וחמש וריאציות (הרביעית כתובה במי במול מז'ור). הפרק השלישי הוא מנואט (והטריו שלו כתוב בדו מז'ור). הנושא הראשון של הפרק הרביעי מנוגן תחילה על ידי הכינור, אחר כך על ידי הפסנתר, ולבסוף בצ'לו (בסולם מי במול מז'ור).

שתי היצירות *Aimez-vous Brahms?* (האם את/ת/ם אוהב/ת/ים את בראמס?) חוברו כניסיון ליצור או להציג קשר בין המוסיקה הקאמרית של בראמס לבין מוסיקה שנכתבת תוך שימוש בטכניקות קומפוזיציה א-טונאליות, מודרניות עכשוויות. מבחינת ארי בן-שבתאי, המוסיקה הקאמרית של בראמס מייצגת את פסגת ספרות המוסיקה הרומנטית. היא מצוטטת בשתי היצירות רק כנקודות ייחוס: פעם אחת, ביצירה הראשונה, כנקודת ההגעה לשיא המוסיקה; וכנקודת מוצא ביצירה השנייה.

כותרתן של שתי היצירות, שכל אחת מהן בפרק אחד, שאולה מן הרומן הצרפתי של פרנסואז סאגון (Francoise Sagan). כמו בספר זה, כמו בשתי הקומפוזיציות, בראמס נזכר רק בקיצור כ"מתנַע לשיחה". בכל זאת, ישנה קשרים מוטיביים נרחבים בין המוסיקה המצוטטת לבין המוסיקה המקורית של ארי בן-שבתאי.

(1897-1833, Johannes Brahms)

Allegro con brio	i
Scherzo	ii
Adagio	iii
Allegro	iv

בראמס חיבר את השלישייה כשהיה בן כעשרים שנים. כ-35 שנים אחר כך ערך גרסה חדשה ליצירה, ושינה את פניה מקצה לקצה (למשל, הוא חיבר נושאים שניים חדשים לפרקים הראשון, השלישי והרביעי). השוואה של שתי הגרסאות – השתמרות שתיהן יוצאת דופן אצל בראמס – חושפת את השתכללות טכניקות הקומפוזיציה והמחשבה הקומפוזיטורית של המלחין לאורך השנים. הפרק הראשון נפתח בנגינת הצ'לו והפסנתר בלבד. צורתו צורת סונטה.

הפרק השני השתנה אך מעט מן הגרסה המוקדמת למאוחרת. הוא נפתח בנגינת הצ'לו, בסי מינור. חלקיו החיצוניים מתאפיינים בדחף רב וחלקו האמצעי (בסי מז'ור) לירי, ומהיר ואנרגטי פחות. בפרק זה ניכרת השפעתו של מנדלסון על בראמס.

צורת הפרק השלישי ABA. בחלקי A מתנגן דיאלוג בין הפסנתר (בנגינת אקורדים טיפוסיים בסגנונו של בראמס) לכלי הקשת. חלק B כתוב במינור היחסי (סול דיאז מינור). באיטיותו, בתנועתו המיושבת וברוח האינטרוספקטיבית הפרק מאזן את האנרגטיות שלהפרקים האחרים חדורה בה.

כמו הפרק הראשון, גם פרק הפינאלה נפתח בנגינת צ'לו ופסנתר, בסי מינור. אחרי הצטרפות הכינור מציג הפסנתר נושא ברה מז'ור, והוא מלווה בסיניקופות בצ'לו. כשנדמה כי מגיעה חטיבת הפיתוח, מתחיל פיתוח. בעקבות חזרה על הנושא השני חוזר הנושא הראשון בסולם הראשי.

כל הפרקים נפתחים ב-piano או ב-pianissimo.

(יובל שקד)

אני שנארך, כינור, נולדה בבוקרשט, רומניה, והתחילה לנגן בכינור בגיל שבע. ב-1974 עברה לישראל והמשיכה בלימודיה אצל פליקס אנדרייבסקי. לימים למדה אצלו שוב בקולג' המלכותי למוסיקה בלונדון. זכתה בפרס פרנסואה שפירא ובפרס מוצרט היוקרתי. שמה הולך לפני מאז שניגנה תכנית מיצירות ברטוק ואיסאי באולם על-שם פרסל בלונדון ורטיטל באולם וויגמור (Wigmore) בעיר בשנת 1989. היא הקליטה לתחנות שידור רבות ברחבי העולם, הופיעה עם תזמורות בכירות והשתתפה בפסטיבלים מרכזיים.

אני שנארך היא מורה מבוקשת לנגינה בכינור בקולג' המלכותי למוסיקה בלונדון. היא מדריכה כיתות אמן ברחבי אירופה, באמריקה הצפונית, ביפן ובישראל. כמו כן, היא מכהנת כשופטת בתחרויות בינלאומיות שונות לנגינה בכינור. אני שנארך נמנית עם המייסדים וחבר המורים בכיתות האמן "קשת אילון".

מיכל שמידט, צ'לו, פועלת כיום כאמנית אורחת באוניברסיטת צ'סטר המערבית בפנסילבניה (ארצות-הברית). היא מופיעה שם בקונצרטים ומדריכה כיתות אמן. כמו כן, היא מלמדת בקולג'ים האוורדפורד (Haverford) ובריאן מור (Bryn Mawr) ובאוניברסיטת פנסילבניה. בשנים 2000-2008 לימדה צ'לו בקולג' דיקינסון בקארליסל (Carlisle) והייתה מופקדת על פעילות המוסיקה הקאמרית במוסד. היא מנגנת עם אנסמבלים שונים באיזור פילדלפיה. היא יזמה את סדרת הקונצרטים Tribute, המיוחדת לנגינת מוסיקה מאת מלחינים שעמם שיתפה פעולה.

מיכל שמידט למדה באקדמיה למוסיקה על-שם רובין בתל-אביב, באקדמיה המלכותית בלונדון ובמכון קרטיס, באוניברסיטה לאמנויות וב- Temple University. לכל אורך הקריירה שלה היא מנגנת הן בצ'לו והן בפסנתר. היא הסטודנטית היחידה שהוענקו לה שתי תעודות אמן בשני כלי נגינה שונים באותה שנה. זכתה במלגות יוקרתיות שונות. עם מוריה נמנים עוזי ויזל, דיוויד סויר (David Soyer), לורן מונרו (Lorne Monroe). את עבודת הדוקטורט שלה חיברה בהדרכתו של ג'פרי סולו (Jeffrey Solow) ב-Temple University. העבודה התמקדה בסונטות לצ'לו ולפסנתר מאת בטהובן. במסגרתה הקליטה מיכל שמידט את הסונטות וניגנה את שני התפקידים.

מיכל שמידט השתתפה בכיתות אמן רבות, וביניהן עם חברי רביעיית גוארנרי, הצ'לנים לין הרל (Lynn Harrell), וויליאם פלית' (William Pleeth) ומישה מאיסקי, והפסנתרנים קלוד פרנק, פיטר סרקין, רקל אדובילו (Raquel Adobaylo), אילונה וינצה ודניס מורדוך (Denis Murdich).

שרה טל, פסנתר, נולדה בתל-אביב והיא בעלת תואר שני מטעם האקדמיה למוסיקה על-שם רובין בתל-אביב. עם מוריה נמנים מרים בוסקוביץ', פרופ' אריה ורדי ופרופ' ויקטור דרביאנקו. לנדה לימודי המשך בבית הספר הגבוה למוסיקה בפרייבורג, גרמניה, אצל פרופ' מרגוליס ופרופ' אלזה קולודין. שרה טל זכתה ב-1983 בפרס פרנסואה שפירא מטעם קרן התרבות אמריקה ישראל. הופיעה כסולנית עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הסימפונית ירושלים וסינפוניה באר-שבע. כמו כן השתתפה בסיום קונצרטים עם תזמורת דרום מערב גרמניה. ניגנה עם האמנים מרים פריד, וויליאם בנט, אלן מריון, רביעיית מנדלרינג ורביעיית אביב. רבים מן הקונצרטים הללו הוקלטו לרדיו. עם קבוצת "מוסיקה נובה" ביצעה יצירות עכשוויות ומאת מלחינים ישראלים – בארץ ובסוירים בחו"ל.

כיום, שרה טל מחלקת את זמנה בין הוראת פסנתר והדרכת הרכבים קאמרליים בקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה בתל-אביב ובקונסרבטוריון העירוני גבעתיים לבין נגינה קאמרית ותזמורתית.

הקונצרט הבא בסדרה:
יום ראשון, 21 בינואר 2014, 14:15, אודיטוריום הכט

אנסמבל ניקל:
ירון דויטש, גיטרה חשמלית; טום דה קוק, כלי-נקישה
יצירות מאת פיליפ אירל, ניקולאס דייאן, איג דיפור, מיכאל מאיירהוף ומת'יו שלומוביץ

הכניסה חפשית

כדי לקבל הזמנות לכל אירועי בית הספר לאמנויות – קונצרטים, תערוכות והצגות –
כתבו בבקשה ל- gmichal@univ.haifa.ac.il והצטרפו לרשימת התפוצה.

המשכן לאמנויות אוניברסיטת חיפה

בית הספר לאמנויות אוניברסיטת חיפה